

ผลิตภัณฑ์ย้อมผม เสริมสร้างความสวยให้แก่คุณ

สุภมาศ วัชรอุตมวณิ
กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

ไปไหนมาไหนเดี๋ยวนี้ ทั้งสาวน้อยสาวใหญ่ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับการเปลี่ยนสีผม เพราะว่ากันว่า การเปลี่ยนสีผมช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพให้แตกต่าง ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากกระแสนิยมแพร่จากดารา นักร้องเกาหลีและญี่ปุ่นที่เข้ามามีอิทธิพลในบ้านเราขณะนี้ ซึ่งในอดีต การเปลี่ยนสีผมทำเพื่อต้องการปิดผมขาว เสริมสร้างความมั่นใจ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนสีผมถือเป็นการเสริมความงามให้แก่เส้นผม ซึ่งในปัจจุบันทำได้ไม่ยาก หลายคนสามารถทำได้เองโดยไม่ต้องเข้าร้านทำผม แต่เบื้องหลังสีผมสวยนี้ อาจต้องเสี่ยงอันตราย หากใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมโดยขาดความระมัดระวัง

ผลิตภัณฑ์ย้อมผมมีกี่ประเภท

ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ใช้กันอยู่ แบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ครีมปรับสีผม (Hair restorers) มักอยู่ในรูปของครีมหรือโลชั่นแต่งผม มีสารออกฤทธิ์สำคัญ คือ ตะกั่วอะซิเตด ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ใช้ทาและนวดบนเส้นผมทุกวัน จนได้สีตามต้องการ แต่ต้องใช้เวลาหลายวัน โดยสีจะเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ เช่น ผมสีเทาจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง น้ำตาล และดำ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของตะกั่วอะซิเตด จำนวนครั้งที่ทา และระยะเวลาที่ใช้

2. สีมุนไพรวงผม (Vegetable hair dyes) ซึ่งเป็นสีที่ทำจากพืช ที่มักนิยมใช้กันมาก คือ เฮนนา (Henna) ซึ่งสกัดจากผงของใบและกิ่งแห้ง เฮนนาอาจย้อมติดปลายนิ้วหรือเล็บ ดังนั้น จึงควรหลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยตรง การย้อมด้วยผงเฮนนามีความยุ่งยากในการใช้ และสีของผมที่ได้จะออกเป็นสีน้ำตาลทอง จึงไม่เป็นที่นิยมในประเทศไทย

3. สีย้อมผมชั่วคราว (Temporary hair dyes) สามารถล้างออกได้หลังจากการสระผมครั้งแรก สีย้อมผมประเภทนี้จะเคลือบสีที่บริเวณผิวของเส้นผม ไม่ซึมเข้าสู่ชั้นกลาง (Cortex) ของเส้นผม ซึ่งสีย้อมผมชั่วคราวมักนำมาใช้เพื่เพิ่มโทนให้กับสีผมตามแฟชั่น สีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสีที่ได้รับการรับรอง จึงไม่จำเป็นต้องทดสอบการแพ้ก่อนใช้ ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้มักพบในรูปแบบของครีมแต่งผม เช่น เจล มูส ครีม ผงสเปรย์ color rinse (ชนิดล้างออก)

4. สีย้อมผมชนิดกึ่งถาวร (Semi-permanent hair dyes) มีส่วนประกอบของสีซึ่งมีโมเลกุลขนาดเล็ก สามารถซึมเข้าไปถึงชั้นกลาง (Cortex) ของเส้นผมได้โดยไม่ต้องมีสารเปอร์ออกไซด์ และไม่มีส่วนผสมของแอมโมเนีย ซึ่งสีที่นำมาย้อมผมจะคงทนอยู่จนถึงเมื่อสระผมประมาณ 4-5 ครั้ง

5. สีย้อมผมชนิดถาวร (Permanent hair dyes) ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยครีมย้อมและน้ำยาผสม เมื่อจะใช้ก็นำมาผสมเข้าด้วยกัน ปล่อยให้เส้นผมตามเวลาที่กำหนด แล้วล้างออกด้วยน้ำ เส้นผมจะเปลี่ยนสีทันที และจะติดทนอยู่นาน ไม่ซีดจาง เนื่องจากสีที่เกิดประกอบด้วยโมเลกุลขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะแพร่กระจายออกจากเส้นผมได้ สีจึงไม่สามารถล้างออกได้ด้วยการสระผม

ผลิตภัณฑ์ย้อมผม...มีอันตรายแค่ไหน

อันตรายจากการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่พบได้บ่อยกับผู้ใช้ส่วนใหญ่ คือ อาการแพ้สัมผัส (contact allergic reaction) เนื่องจากผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ใช้กันอยู่จะมีส่วนผสมของสีย้อม ได้แก่ p-phenylenediamine หรือ PDD ซึ่งอนุพันธ์ของสารนี้อาจก่อให้เกิดอาการแพ้ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล สำหรับผู้ใช้ที่มีอาการแพ้ จะพบผื่นขึ้นบริเวณศีรษะ และอาจจะลามมาที่บริเวณต้นคอ หลังหู ใบหู นอกจากนั้น ผู้ที่แพ้สารชนิดนี้ อาจเกิดปฏิกิริยาการแพ้กับสารอื่นที่มีสูตรโครงสร้างใกล้เคียงกัน เช่น Benzocaine, Procaine, Sulfonamind และสารป้องกันแสงแดดกลุ่ม p-aminobenzoic acid (PABA)

ดังนั้น ผู้ที่แพ้ p-phenylenediamine หากจำเป็นต้องใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม ควรหลีกเลี่ยงไปใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมในกลุ่มอื่นแทน เช่น ใช้สีย้อมผมที่ทำจากพืช เช่น เฮนนา แต่ทั้งนี้ก่อนใช้ผลิตภัณฑ์ต้องอ่านและทำความเข้าใจในส่วนประกอบ เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีส่วนผสมของ p-phenylenediamine และอนุพันธ์

อย. มีการควบคุมดูแลอย่างไร

ผลิตภัณฑ์ย้อมผมจัดเป็นเครื่องสำอางควบคุม ดังนั้น ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมาจดแจ้ง ต่อย. หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดก่อนการผลิตหรือนำเข้า ซึ่งเมื่อจดแจ้งเรียบร้อยแล้วต้องจัดทำฉลากภาษาไทยที่มีข้อความบังคับครบถ้วน ได้แก่

- ❖ ชื่อเครื่องสำอาง
- ❖ ประเภทหรือชนิดหรือของสารทุกชนิดที่ใช้เป็นส่วนผสม
- ❖ วิธีการใช้
- ❖ ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต แต่ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าต้องแจ้งชื่อและที่ตั้งของผู้นำเข้า รวมทั้งชื่อผู้ผลิต และประเทศที่ผลิตด้วย

- ❖ ระบุปริมาณสุทธิ
- ❖ เลขที่แสดงครั้งที่ผลิต
- ❖ เดือนปีที่ผลิต เดือนปีที่หมดอายุ (ระบุอายุเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้งานน้อยกว่า 30 เดือน หรือมีส่วนผสมของไฮโดรเจน เปอร์ออกไซด์)
- ❖ ค่าเตือนเกี่ยวกับการใช้ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

ส่วยให้ปลอดภัย

ส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ย้อมผมบางประเภทอาจมีสารที่อาจเกิดอันตรายต่อผู้ใช้ผสมอยู่ด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เราสามารถเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่เหมาะสม และควรให้ความระมัดระวังในการใช้ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

- ❖ ควรทดสอบการแพ้ก่อนใช้ทุกครั้ง โดยผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่จะใช้ทดสอบต้องผสมและเตรียมด้วยวิธีเดียวกันกับที่จะใช้ย้อมจริงตามคำแนะนำวิธีการใช้ ด้วยการทาผลิตภัณฑ์เล็กน้อยบริเวณหลังหูหรือท้องแขน ทิ้งไว้ 24-48 ชั่วโมง หากไม่มีความผิดปกติใด ๆ ก็สามารถใช้ได้
- ❖ ห้ามนำมาใช้ย้อมขนคิ้วและขนตาเป็นอันตราย
- ❖ ไม่ควรย้อมผมเมื่อหนังศีรษะมีรอยถลอก เป็นแผลหรือโรคผิวหนัง และไม่ควรทาศีรษะอย่างแรงในขณะที่สระผม ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้สารเคมีถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย
- ❖ อย่าปล่อยให้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมอยู่บนหนังศีรษะนานเกินความจำเป็น
- ❖ สระผมและหนังศีรษะให้สะอาดหลังจากใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม
- ❖ ล้างมือขณะทำการย้อมผม
- ❖ ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการใช้ที่ระบุไว้บนฉลากอย่างเคร่งครัด
- ❖ ห้ามผสมผลิตภัณฑ์ย้อมผมต่างชนิดเข้าด้วยกัน เพราะอาจเกิดอันตรายจากการใช้ได้
- ❖ หากใช้แล้วมีความผิดปกติใด ๆ เกิดขึ้น แม้เพียงเล็กน้อย เช่น แสบ ร้อน แดง คันยุบยิบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ครั้งแรกหรือเคยใช้มากระยะหนึ่งแล้วก็ตาม ต้องหยุดใช้ทันที แล้วล้างออกด้วยน้ำ แต่ถ้าอาการยังไม่ดีขึ้น ควรรีบไปพบแพทย์โดยน้าฉลาก ของกล่องของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ไปให้แพทย์ดูด้วย

อย่างไรก็ดี การย้อมสีผมอาจเป็นสิ่งจำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับคนที่ผมหงอกผมขาวให้เห็น แต่สำหรับหนุ่ม ๆ สาว ๆ คนไหนที่นิยมเปลี่ยนสีผมตามแฟชั่น ไม่ว่าจะสีอะไร โทนไหนที่กำลังอินเทรนด์เห็นเป็นต้องเปลี่ยนกันตามฤดูกาล คงต้องถามความจำเป็นของตนเองก่อนว่าจำเป็นหรือไม่ เนื่องด้วยผลิตภัณฑ์ย้อมผมเป็นเครื่องสำอางที่มีความเสี่ยงสูงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ดังนั้น ผู้ใช้ควรเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม อ่านฉลากก่อนใช้อย่างละเอียด และปฏิบัติตามขั้นตอน จะช่วยให้การใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

Fact sheet เครื่องสำอาง / ฉบับที่ 16 / วันที่ 14 มกราคม 2553

